

POSTANOWIENIE

30 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski

na posiedzeniu niejawnym 30 czerwca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z wniosku A.S.

z udziałem J.P., B.C., J.K., C.P., Ł.K., A.P., A.P1, W.P., D.P., Skarbu Państwa -
Starosty D., F.S., D.S., D.G., M.P., A.P.2, V. spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w D., M.O., J.K., K.P., A.H., A.O., L.K., E.S., W.S., K.G. i E.P.
o ustanowienie drogi koniecznej,
na skutek skargi kasacyjnej F.S. i W.S.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Rzeszowie
z 5 grudnia 2019 r., V Ca 712/18,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. ustala, że każdy uczestnik ponosi koszty postępowania**
związane ze swym udziałem w sprawie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 5 grudnia 2019 r., V Ca 712/18 Sąd Okręgowy w Rzeszowie oddalił apelację uczestników F.S. i W.S. od postanowienia Sądu Rejonowego w Dębicy z 9 marca 2018 r., I Ns 107/12 w sprawie o ustanowienie drogi koniecznej.

Od postanowienia Sądu drugiej instancji uczestnicy F.S. i W.S. wnieśli skargę kasacyjną, wnosząc o jej przyjęcie do rozpoznania, ze względu na oczywistą wadliwość zaskarżonego postanowienia poprzez oczywiste naruszenie art. 145 k.c. przez błędną jego wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, tj. wydanie orzeczenia w sprawie ustanowienia przebiegu służebności drogi koniecznej bez

przeanalizowania stopnia, w jakim występować będzie obciążenie gruntów, przez które droga ma prowadzić oraz bez rozważenia przeprowadzenia alternatywnego szlaku jej przebiegu, na którym obciążenie to byłoby mniejsze.

Ponadto skarżący wskazał, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne dotyczące tego czy art. 398³ § 3 k.p.c. „implementuje” dotychczasowy dorobek orzecznictwa sądowego w uregulowanym tam zakresie, czy też ma on inne, normatywne znaczenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżącego obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zagwarantował, że skarga kasacyjna, jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie realizować funkcje publicznoprawne. Ograniczenie ilości przesłanek, wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo będzie uzasadnione jedynie w tych przypadkach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej jednostkowej sprawie. Ostatecznie, nie w każdej sprawie skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. W przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się, wbrew obowiązującym przepisom, sądem trzeciej instancji, a nie jest przecież jego zadaniem dokonywanie korekty ewentualnych błędów w zakresie stosowania, czy też wykładni prawa, w każdej indywidualnej sprawie.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga – jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego – sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących

się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (zob. m.in. postanowienia SN: z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11; z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05; z 25 maja 2021 r., II CSK 96/21). Występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zapytaniu przedstawianego przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia SN: z 24 października 2012 r., I PK 129/12; z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15).

Natomiast powołanie się na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. np. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08; z 24 lutego 2012 r., II PK 274/11; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

W niniejszej sprawie nie zachodzi przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno przede wszystkim znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy oraz mieścić się w podstawach kasacyjnych. Tymczasem skarżący wskazuje na istnienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego w oparciu o jego wątpliwości do co dyspozycji art. 398³ § 3 k.p.c., stanowiącego, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalania faktów lub oceny dowodów. Przedstawienie zagadnienia prawnego dotyczącego przepisu proceduralnego odnoszącego się do

podstaw skargi kasacyjnej stanowi oczywistą próbę obejścia dokonanych przez sąd ustaleń faktycznych i oceny dowodów. Skarżący bowiem pod pozorem wystąpienia istotnego zagadnienia prawnego, czyni z art. 233 § 1 k.p.c. podstawę skargi kasacyjnej. Nie ulega przy tym wątpliwości, że zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego, w postępowaniu kasacyjnym nie może być brany pod uwagę zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 24 lutego 2006 r., II CSK 136/05; z 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06; z 8 maja 2008 r., V CSK 579/07; z 8 października 2009 r., II CSK 222/09). W myśl jednoznacznie sformułowanego art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów i z tego względu uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może stanowić polemiki z dokonanymi przez sąd ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 sierpnia 2022 r., I USK 494/21; wyrok Sądu Najwyższego z 10 marca 2010 r., II CSKP 66/22).

Skarga nie jest też oczywiście uzasadniona. Powołując się na oczywistą zasadność skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), strona powinna przedstawić stosowną argumentację prawną zmierzającą do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia wskazanych przez nią przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez pogłębionej analizy zaskarżonego wyroku oraz podstaw kasacyjnych (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49 i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11). W przedmiotowej sprawie skarżący nie wykazał, aby w sprawie doszło do jakiegokolwiek naruszenia, nie mówiąc już o kwalifikowanym naruszeniu. Sąd Okręgowy odniósł się do wszystkich przesłanek wynikających z art. 145 k.c., a więc do odpowiedniego dostępu do drogi publicznej, najmniejszego obciążenia nieruchomości, przez którą ma prowadzić służebność, jak i do kwestii potrzeb nieruchomości władających, a nadto interesu społeczno-gospodarczego. Szczegółowe wyjaśnienie kryteriów wynikających z art. 145 k.c. znajduje odzwierciedlenie w treści uzasadnienia sądu odwoławczego i nie tylko, nie nasuwa ono istotnych wątpliwości, ale dotyczy ono ustaleń faktycznych, które nie mogą być przedmiotem rozpoznania w postępowaniu kasacyjnym.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego orzekł zgodnie z art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c.

M.M.

r.g.